

Prædiken til 4. søndag efter Trinitatis

Luk. 6, 36-42

Vær barmhjertig! Døm ikke! Tilgiv! Giv!

Her er det meget konkret. Her gælder det mig og dig, mit liv og dit liv. Her er direkte tiltale. Vær barmhjertig! Døm ikke! Tilgiv! Giv!

Det er et storsind, der kan være overordentligt svært at praktisere. Lad mig bare nævne et par eksempler fra den forløbne uge, som fremkaldte harme både i mediernes overskrifter - og i mig. Gælder kaldet til barmhjertighed og tilgivelse mon i de her tilfælde?:

En dement ældre mand har været på den lokale tank for at handle. På vej hjem passes han op af en gruppe unge. En af dem retter en soft-gun mod manden og skyder ham 12 gange i ansigtet.

eller:

I Odense er der nu, som i andre storbyer, åben krig mellem Hells Angels støttegrupper og indvandrerbander. Krigen foregår på åben gade, midt mellem sagesløse børn og voksne. Forleden kørte 2 biler i bedste actionfilmstil op på hver sin side af en tredje på en af de trafikerede veje. Der blev affyret 6 skud mod føreren i den klemte bil. Det kunne have kostet manden livet. Det viste

sig senere, at den pågældende intet havde at gøre med nogen af de stridende parter.

eller:

En mand sidder i sin bil uden for Christiania. Her bliver han skudt. 3 skud i nakken. Han dør. Her er der muligvis tale om en straf, som politiets talsmand sagde i et interview på TV. Måske har den døde overtrådt nogle af narkomiljøets regler. Ikke desto mindre ligner det en henrettelse, på åben gade.

Hvad stiller vi op med det? Hvad stiller vi op med harmen og vreden? Kan vi og skal vi gøre som Jesus siger: være barmhjertige, ikke dømme, men tilgive og give?

Først er det nok vigtigt at lægge sig på sinde, at formaningerne ikke står alene, men at de er ledsaget af besked om at vejen til at følge dem går om at tage ved lære af et forbillede og om at nå til erkendelse af, at selv jeg, selv du, har fejlet.

Historien, som vi hørte fra alteret, om kong David og Batseba, rummer begge dele. Det er derfor den hører dagen til.

”Da sagde profeten Natan til David: ”Du er manden!” Læsningen slutter med et udråbstegn, der kan høres. Og selv for den, der ikke måtte være bekendt med den gammel-

stamentlige historie om David, Batseba og Urias, må ét stå klart: det er ord, der svider! ”Du er manden!” Sådan får Natan med list israelitternes konge til at fælde dom over sig selv. Den forargelse over uretten, som vi hører, overvælder kong David og får ham til at fare op i voldsom harme, rammer ham selv som en boomerang. Han har selv handlet forargeligt – udnyttet sin position, gjort en andens hustru til sin og listigt skaffet hendes mand af vejen. Mon ikke det, trods alt, må siges at være værre end at snuppe en fattig mands lam, fordi man ikke nænner at tage af sine egne dyr?

Men inden vi farer til fordømmelse af kongen, er det altså, at vi skal være klar over, at ordene bærer samme boomerangeffekt for os. De vender tilbage også til os med uformindsket kraft. Vel er det en ældgammel fortælling, vi lægger øre til, men dens emne og anliggende er evigt gyldigt. Det er ikke kun kong Davids heftige sind, lidenskab eller libido, der blotlægges med Natans lille fortælling, det er menneske-hykleri som sådant. Se lige på dig selv, du, der har så travlt med at forarges over andre, lyder dagens kontante opfordring. Se det. Og læg det så bag dig. Forsag det. Forsag din trang til at ville dømme og fordømme andre.

Hvad har vi, der er her i dag, hver især bedrevet, der står til fordømmelse? Tja. Noget gemmer vi sandsynligvis alle sammen på. Måske ikke ligefrem hemmeligheder om skyderier, vold og mord, men der er næppe én af os, der ikke har noget på samvittigheden – om ikke andet det, som vi ikke fik gjort, det, som vi ved, at vi egentligt burde og skylder i forhold til et andet menneske.

Ligger der ikke noget og putter sig i en bunke langt omme i baghovedet?

Gud får profeten Natan til at fortælle kong David en historie om en rig mand, der øver uret mod en fattig, for at få David til at se, at han ikke selv er skyldfri. Guds søn bruger billedet med splinten og bjælken til at minde både sine samtidige og os om det samme. Og vi må genkende situationen. Det er der, hvor du beredvilligt træder til med dine glimrende råd og berettigede irettesættelse af en anden, uden at skænke det en tanke, om du er den rette til at gøre det. Hvad med alt det du selv klumrer med? spørges der.

Den tidligere biskop og salmedigter Johannes Johansen skriver det sådan i en salme: Iført dommerkappens dyre klæde/ klædte vi vor næste i foragt, / slog ihjel hans mod og stjal hans glæde, / klipped af Guds lov vor egen pragt; / frem mod dommedag må vi nu vandre, / iført vore domme over andre (276, 2).

Herefter kan vi på spørgsmålet, om kaldet til barmhjertighed og tilgivelse mon gælder overfor den unge med softgun'en, rockere og indvandrerbander, narkokarteller osv., svare: Både-og. Et dobbeltydigt svar, javist. Ikke af den grund et vagt svar. Men entydigheden gives os ikke. Vi slipper ikke for at skulle sætte os selv i spil og bruge vores forstand og fornuft, så godt vi kan.

Apostlen Paulus siger et sted, ”det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde som jeg ikke vil, det gør jeg”. Sådan kan vi til tider opleve os selv. I hvert fald må vi vel nok erkende, at vi selv er nogle, der har brug for at blive mødt med en overbærenhed og tilgivelse, og det må betyde, at vi

ikke kan andet end at gøre vores bedste for at se et menneske også bag umenneskelige handlinger. Det er det ene.

Det andet er, at vi bærer et ansvar for, at ingen bedriver ondt mod andre. Det er ikke kun en samfundsopgave men også din og min som kristne mennesker. Jesus siger jo altså i dag: Vær barmhjertig! Døm ikke! Tilgiv! Giv! En sådan fordring betyder, at den stærkestes ret ikke er gældende – heller ikke, når det er en af de stærke der i kristendommens navn kalder til kamp, som Hells Angels talsmand gør netop i disse dage. Når mennesker gør ondt mod andre, når sagesløse er udsat fra kold vold, når nogle udøver selvjustits udenom et samfunds demokratisk vedtagne retsregler, er vi nødt til at handle, selvom vi kan føle os i et stort dilemma i forhold til, hvordan vi gør det effektivt samtidigt med, at vi har mennesket bag handlingen for øje.

Men i det skal vi vide, at det er også vores virkelighed, at vi er Guds. Det gælder for os før alt andet. Om Gud ved vi fra Jesus, at han er barmhjertig. Kristus står mellem os og dommen. Det vil sige, at vi kan regne med, at Gud ikke falder over os med bestandigt skærpede domme, men er med i vores daglige nærkamp med alt det i og om os, der truer, og så langt fra er, som det bør være. Sagt med et andet af versene fra Johannes Johansens salme, som jeg citerede fra før:

Herre Kristus, ene din er dommen, / hvem kan dømme i sin egen sag? / Hvem kan dømme, før den tid er kommen, / natten lyser som den klare dag? / Dommerne bliver dømt, når du skal råde, / og de dømte kendes fri af nåde (276,3).

Vær barmhjertig! Døm ikke! Tilgiv! Giv!
Den fordring lyder til os denne sommermorgen. Den synes at stå i konflikt såvel med det, som vi oplever, og med vores evner. Den synes at indebære talrige dilemmaer. Men den står ikke alene. Gud har i Kristus vist sin vilje til at se bort fra vores ufuldkommenhed. Han er barmhjertig. Han fordømmer ikke. Han kan tilgive. Han giver. Vi har hårdt brug for at det er sådan. Og så må vi på Jesu bud tage ved lære af det, både for andres, vor egen og Guds skyld. Amen.

Grethe Wigh Poulsen
Skt. Nikolai, Kolding

Salmer: 739 - 448 - 294 - 695 - 349 - 724

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk